

REYNO XƏSTƏLİYİ VƏ YA RAYNAUD FENOMENİ

- Bu fenomen stress və soyuğun təsirinin nəticəsi olaraq, qan damarlarının daralmasına gətirib çıxarmasıdır.
- Stress və soyuğun təsirindən yaranan qan damarlarının daralması qan cərəyanına mane olur, dəri səthində rəngin dəyişməsi kimi özünü biruzə verir.

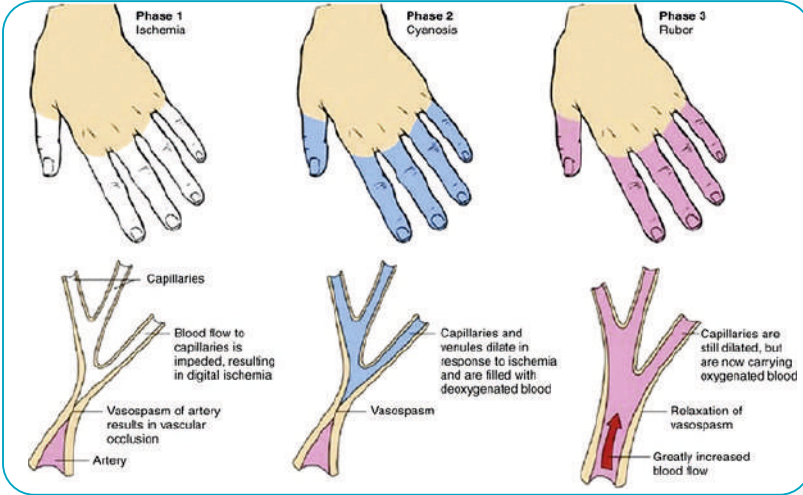
Qan cərəyanının çatışmazlığından barmaqlar ağ rəngdə olur

Oksigen çatışmazlığından göy rəngdə özünü biruzə verir

Qanın tərsinə cərəyanı hesabına dərinin rəngi qızırır

✓ **Qanın ümumi analizi**

✓ **Koaquloqrama**

✓ **CRP**

✓ **Revmatoid faktor**

✓ **İmmunoqlobulin**

✓ **ANA**

✓ **ENA**

- Anti - Jo-1
- Anti - Centrosomes
- Anti - Scl-710
- Midbody

İLKİN RAYNAUD

1. Soyuk və stress təsiri hesabına Vazospastik atakalar: sistem xəstəliklər olmur
2. Simptomlar 2 ilə qədər, adətən orta, 15% spontan inkişaf edən, 38% müxtəlif formalarla progressivləşən
3. Simmetrik olaraq hər iki əl atakalara məruz qalır
4. Qanqrena və ya toxuma nekrozu olmur, gərgin, simmetrik periferik pulsasiya
5. Normal dırnaq ətrafı kapilyarlar
6. Normal eritrositlərin çökmə sürəti
7. Mənfi seroloji müayinələr, xüsusilə ANA
8. Yaş 14-40
9. Qadınlar 4:1 kişilər

İKİNCİLİ RAYNAUD

1. Birləşdirici toxuma xəstəliklərinin klinikası, ateroskleroz, və ya ona yaxın xəstəliklər
2. Simptomların və ağrıların kəskinləşməsi, törədicidən asılı olaraq progressivləşmə və ya həllə
3. Asimmetrik atakalar
4. Nöqtəvi çapıq və ya xoralar, dəri qatlarında işemiya, diqital qanqrena
5. Dırnaq ətrafı kapilyarların mikroskopiyasında mikrovaskulyar xəstəliklərin təsdiqi
6. Digər xəstəliklərin dövründən asılı olaraq eritrositlərin çökmə sürətinin artması
7. Autoanticişmlərin olması (antisentromerlərlə asosiasiyalı skleroderma, antitopoizomeraza anticişmləri)
8. Yaş həddi 30 dan yuxarı
9. Törədicidən asılı olaraq dəyişkənlik

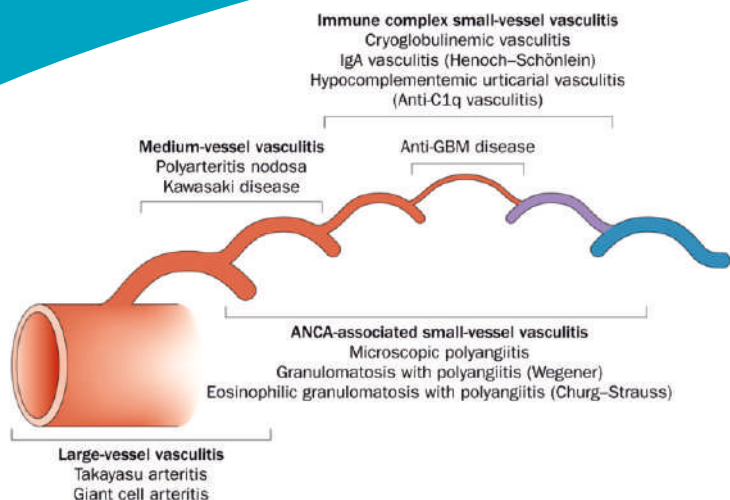

VASKULİTLƏR

Vaskulitlər qan damarlarını iltihab ilə məhv edən bir qrup xəstəliklərdir. Həm arteriyalar həm də venaların iltihabi xəstəliyidir. Vaskulitlər, leykositlərin miqrasiyası və damarların zədələnməsi fonunda baş verirlər. **Limfangit** bir vaskulit növü hesab olunur.

VASKULİTLƏRİN DİAQNOSTİKASI ÜÇÜN BİOPSİYA QIZIL STANDART HESAB EDİLİR, DAMARLARIN İLTIHABINI VƏ YA ZƏDƏLƏNMƏSİNİ TƏYİN EDİR. LAKİN BU İNVAZİV METODDAN ÖNCƏ **QEYRİ İNVAZİV ÜSULLARDAN İSTİFADƏ EDİLİR.**

Vaskulitlər ciddi bir şəkil ala bilər. Eksteremal vəziyyətlərdə damarlar nazikləşərkən genişlənməyə başlayır. Bu hal isə anevrizmaya qətilirib çıxardır. Bəzən damar divarları nazilərkə yırtılır və qanaxama baş verir, bu isə ölümə səbəb ola bilər.

✓ **QANIN ÜMUMİ ANALİZİ (Complete blood count (CBC))** - vaskulitin və müalicəni ağırlaşmalarını təyin etmək üçündür. qanda eritrositlərin artması, anemiyadakı hemoqlabin, infeksiyalarda leykositlərin artması, bəzi dərmanlarda isə azalmasında müşahidə edilir. Leykositlərin artımı vaskulitin bəzi növlərində məs, eozinofil qranulomatoz poliangitdə - egpa (churg-strauss syndrome) rast gəlinir.

✓ **C REAKTİV ZÜLAL (C-reactive protein (CRP))** - orqanizmdə iltihabi təyin edir.

✓ **KREATİNİN (Creatinine)** - vaskulitin effekti ola bilən böyrəyin funksiyası ilə assosiasiya edilir.

✓ **QARA CİYƏR PANELİ (Liver panel)** - vaskulitin qara ciyərin funksiyasının pozulmasına təsiri kimi qiymətləndirilir.

✓ **SİDİYİN ÜMUMİ ANALİZİ (Urinalysis)** - böyrəklərdə iltihabın sidikdə zülalın və qırmızı qan hüceyrələrinin təyini üçündür.

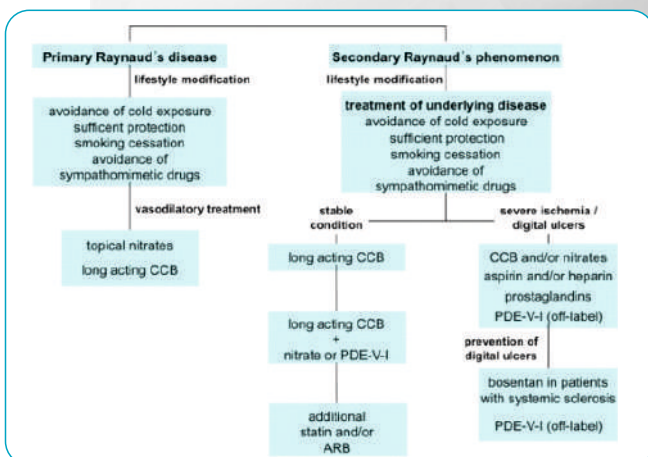
✓ **ANA**

✓ **ANCA (Anti-Neutrophil Cytoplasmic Antibody)** - sistem vaskulitlərin (poliangitli qranulomatoz və mikroskopik poliangit kimi) markerlərini təyini üçün istifadə edilir.

• cANCA pANCA MPO PR3 GBM

✓ **KOMPLEMENT (Complement)** - iltihaba cavab olaraq, vaskulitlərdə aşağı düşür

MÜALİCƏSİ

- **Vasodilators**
 - Calcium channel blockers
 - Nitrate patches
 - Serotonin inhibitors
 - Serotonin re-uptake inhibitors
 - PDE5 inhibitors
 - α2-adrenergic blockers
- **Vasodilation and remodelling**
 - ACE inhibitors
 - Angiotensin receptor blockers
 - Prostacyclin analogues
 - Endothelin receptor blockers
- **Anti-oxidants**
 - Vitamin E, Vitamin C
 - Probulcol

*0033

ÇAĞRI
MƏRKƏZİ

